

نگاه

بریده‌ای از نوشته سیدحسین موسویان
درفارن افروز
ترامپ چگونه می‌تواند بحران خودساخته با ایران را حل کند

● با توجه به اینکه اکثر مسئولان و مردم ایران امیدی به نجات برجام ندارند و اسرائیل هم حاضر به پذیرش خاورمیانه عاری از سلاح هسته‌ای نیست، سیاست فشار حداکثری ترامپ ایران را به سمت اتخاذ سیاست «بازدارندگی هسته‌ای» سوق خواهد داد تا بالانس هسته‌ای ایران و اسرائیل ایجاد شود؛ گزینه‌ای که برخی از نخبگان برجسته سیاسی آمریکا قبلا پیشنهاد کرده‌اند؛ برای مثال کنت ولاتر، تئوریسین برجسته آمریکایی، در سال ۲۰۱۲ نوشت، ایران باید به سلاح هسته‌ای مجهز شود تا بالانس با اسرائیل ایجاد شود و ایجاد بالانس، موجب ثبات خواهد شد.

اما تحقق این گزینه یک مانع دارد و آن هم فتوای مذهبی رهبر عالی ایران، آیت‌الله خامنه‌ای در مورد منع تولید، انباشت و به‌کارگیری سلا‌ه‌های هسته‌ای است. عموم مراجع مذهبی شیعه نیز فتوای مشابه دارند. درعین‌حال روشن نیست که در صورت تجاوز نظامی آمریکا به ایران، آیا آیت‌الله خامنه‌ای فتوای منع سلاح هسته‌ای را حفظ خواهد کرد یا نه.

با توجه به این واقعیت‌ها، حاکمیت ایران به این جمع‌بندی رسیده که «مقاومت» را به‌عنوان اولویت اول برای مقابله با تهدیدات آمریکا و متحدان منطقه‌ای‌اش در دستور کار قرار دهد. سیاست‌های ترامپ، دولت و اکثریت توده مردم ایران را برای سیاست‌های مقاومتی حاکمیت، آماده کرده است. رهبر عالی ایران اعلام کرده که آمریکا و متحدانش، جنگ اقتصادی و سیاسی و امنیتی علیه ایران را آغاز کرده‌اند. پمپئو، وزیر خارجه آمریکا، اخیرا تصریح کرد که همه گزینه‌ها، از جمله حمله نظامی به ایران روی میز است. بنابراین نیروهای مسلح ایران خود را برای درگیری احتمالی نظامی آماده و هسته‌های جهادی مقاومت برای مقابله با آمریکا در سراسر منطقه و حتی فراتر را بسیج خواهند کرد.

متأسفانه این وضعیتی است که ترامپ با خروج از برجام و اعمال سیاست فشار حداکثری، آن را کلید زده است؛ اما هنوز شانس دیپلماسی وجود دارد. رهبران برجسته جهانی مانند نخست‌وزیر ژاپن و رئیس‌جمهور فرانسه در تلاش هستند. حرف زیاد زده شده و قول توخالی هم زیاد داده شده است. بنابراین دیپلماسی در صورتی موفق خواهد شد که با حسن‌نیت، قدم‌های کلیدی عینی و عملی برداشته شود. اگر ترامپ خواهان حل بحران خودساخته باشد، اول باید تیم افراط‌گرای سیاسی- امنیتی فعلی خودش را تغییر دهد که بدون این تغییر موفق نخواهد شد.

قدم کلیدی دوم، برقراری «آتش‌بس» در جنگ اقتصادی، سیاسی، سایبری و امنیتی علیه ایران است. «برقراری آتش‌بس» برای مهار وضعیت ضروری اجتناب‌ناپذیر است. سوم اینکه ترامپ چندبار تأکید کرده که خواهان توافق با ایران برای اطمینان از عدم دسترسی ایران به بمب هسته‌ای است. این خواسته ترامپ از طریق توافقی کلان بر مبنای فتوای مذهبی آیت‌الله خامنه‌ای مبنی بر «حرمت» و ممنوعیت دائمی ساخت، انباشت و به‌کارگیری سلاح‌های هسته‌ای و تمام سلاح‌های کشتار جمعی در خاورمیانه، قابل‌تحقق است.

اگر آمریکا در مورد عدم اشاعه سلاح‌های هسته‌ای جدی است، باید با ایران و قدرت‌های منطقه‌ای و جهانی همکاری کند تا اصول برجام در کل منطقه خاورمیانه اجرا شود، زیرا برجام دربرگیرنده جامع‌ترین استانداردهای جهانی شفافیت هسته‌ای و عدم ساخت بمب هسته‌ای است.

عاری‌سازی خاورمیانه از سلاح‌های هسته‌ای میراث تاریخی ترامپ خواهد بود که تنها با تعهد آمریکا به اصول برجام قابل دسترسی است.

شرق؛ جواد ظریف یک بار دیگر وارد نیویورک شد؛ اگرچه از ۱۷سالگی در این شهر زندگی و کار کرده است، این بار ورودش به این شهر و خاک ایالات متحده متفاوت بود. وزیر خارجه آمریکا، ورودش به آمریکا را تأیید کرده و برای تردش هم محدودیت‌هایی قائل شده است. این در حالی است که در ماه اخیر گفته شده بود ظریف به‌زودی وارد فهرست تحریم‌های آمریکا می‌شود، اما این کار متوقف شد و یک روز قبل از سفر ظریف به نیویورک، ویزای او صادر شده و امکان حضورش در نشست سطح عالی شورای اقتصادی و اجتماعی ملل متحد، فراهم شد. جواد ظریف درست روزی عازم نیویورک شد که چهارمین سالگرد دستیابی به توافق برجام بود؛ توافقی که اگرچه آن‌طور که انتظار می‌رفت، اجرا نشد و با خروج آمریکا از برجام، به‌کل دگرگونه شد، با این حال، او از پا ننشسته و درست در همان روز برای ادامه دیپلماسی ایران، به نیویورک رفته است.

پمپئو در دیپلماسی را باز نگه داشته

خبرگزاری رویترز به نقل از دو مقام آمریکایی، گزارش داده است واشنگتن با اعطای ویزا به «محمدجواد ظریف»، وزیر خارجه ایران، برای شرکت در نشست هفته جاری سازمان ملل موافقت کرده و «مایک پمپئو»، وزیر خارجه آمریکا نیز آن را پذیرفته است. تحلیل رویترز این است که «اگر پمپئو اعطای ویزای سفر به ظریف، دیپلمات و مذاکره‌کننده ارشد ایران را رد می‌کرد، می‌توانست نشانه‌ای از تلاش آمریکا برای بستن درهای دیپلماسی و منزوی‌کردن بیشتر ایران باشد». پیش از این و در واکنش به وعده استیو منوچین درباره تحریم ظریف، واکنش مقامات ایرانی نیز همین بود که این کار بستن درهای دیپلماسی است. با این حال، رویترز جمعه (۱۲ جولای) گزارش دارد دولت دونالد ترامپ فعلا از برنامه تحریم وزیر امور خارجه ایران منصرف شده است. بنا بر آن گزارش، هر چند وزارت دارایی آمریکا پیش‌نویس بیانیه تحریم آقای ظریف را تهیه کرده بود، مایک پمپئو با این اقدام مخالف بوده است.

دیپلماسی

وزیر خارجه آمریکا اعلام کرد

محدودیت تردد در منهتن برای ظریف

عکس، مصوبه پارلی، چهاران

محدودیت تردد برای ظریف

به گزارش ایسنا، مایک پمپئو، وزیر امور خارجه آمریکا، در گفت‌وگو با روزنامه واشنگتن‌پست، به سفر محمدجواد ظریف، وزیر امور خارجه کشورمان، به نیویورک اشاره کرد و گفت آمریکا فقط برای عمل به الزاماتش طبق قوانین سازمان ملل به ظریف و هیئت همراهش ویزای سفر به نیویورک را داده اما تردد آنها در این شهر کاملا محدود است.

پمپئو در ادامه تصریح کرد هیئت ایرانی به سرپرستی محمدجواد ظریف فقط می‌تواند بین مقر سازمان ملل و محل اقامتشان و همچنین اقامتگاه سفیر ایران در سازمان ملل رفت و آمد داشته باشد. وی خاطرنشان کرد: دیپلمات‌های آمریکایی در تهران رفت و آمدی ندارند. بنابراین از نظر ما دلیلی وجود ندارد که دیپلمات‌های ایرانی نیز آزادانه در نیویورک تردد کنند، ما به وزیر خارجه ظریف و هیئت همراهش تمامی حقوقی را که آنها تحت توافقات سازمان ملل از آن برخوردارند

اعطا کرده‌ایم و چیزی بیشتر از این نخواهد بود. همچنین پمپئو گفته که «من هرگونه پیشنهاد برای مصاحبه با تلویزیون ایران را می‌پذیرم. با توجه به آنکه محمدجواد ظریف تاکنون با بسیاری از تلویزیون‌های رسمی آمریکا به مصاحبه پرداخته است، من نیز با تلویزیون ایران مصاحبه خواهم کرد». همچنین وزیر امور خارجه آمریکا با بیان اینکه رئیس‌مجمهور ترامپ تصمیم نهایی را درباره مذاکره با تهران می‌گیرد، گفت شرط رئیس‌جمهور ایران برای مذاکره مشابه همانی است که به اوپاما ارائه شده بود. ایسنا نوشته که «انتظار می‌رود وزیر امور خارجه ایران که برای شرکت در شورای اجتماعی و اقتصادی سازمان ملل به نیویورک سفر کرده است، در جریان این سفر با اندیشکده‌ها و روزنامه‌نگاران در نیویورک دیدار کند. با توجه به محدودیت‌های او در این سفر، آن‌طور که وزیر امور خارجه آمریکا مشخص کرده است، احتمالا روزنامه‌نگاران و کارشناسان مجبورند برای گفت‌وگو با ظریف به دیدار او بروند».

تحلیل کوروش احمدی، کارشناس روابط بین‌الملل، از موافقت پمپئو با صدور ویزای ظریف

نگرانی از سرزنش آیندگان

دکتر ظریف در یک هفته سخن گفت. این می‌توانست حاکی از آن باشد که بحث داغی در این مورد در داخل تیم امنیتی ترامپ در جریان است. ظاهرا تدروها که هم دل خوشی از رفت‌وآمدهای دکتر ظریف به نیویورک ندارند، به علت دیپلماسی عمومی موفق ایشان و هم اینکه به‌ویژه در پی راه‌حل صلح‌آمیز بحران هستند، پیگیر این موضوع بوده‌اند. دیگران شاید تحریم دکتر ظریف را مغایر با پیشنهاد مکرر ترامپ برای مذاکره می‌دانند و از نظر روابط عمومی نیز آن را امر قابل دفاعی نمی‌شمارند. با توجه به اینکه پمپئو با وجود تدریبودنش به هر حال یک سیاستمدار است و احتمالا جاه‌طلبی‌هایی برای آینده سیاسی خود دارد، نمی‌خواهد مانند مثلا بوتلتن که خود را در پایان راه بوروکراتیکش می‌بیند، بی‌کدر به آب برزند. این را هم اضافه کنم که به طور کلی در این یکی دو و شاید سه هفته ظاهرا در نوعی «مکت» سیاسی به سر می‌بریم. ابتکار فرانسه و همراهی ترامپ با مکرون امیدهایی را برانگیخته و بنابراین ظاهرا هم مقامات ما و هم ترامپ مایل‌اند مکثی بکنند و ببینند آیا کشایشی ممکن است یا نه و هیچ کدام نمی‌خواهند بعدا به خاطر تشدید مشکل سرزنش شوند. بنابراین اگر این ویزا در این شرایط صادر نمی‌شد، حتی برای باورمندان به ترامپ هم تردیدی در صلح‌طلب‌نبودن او باقی نمی‌ماند.

آقای پمپئو کوبی شروطی برای تردد ظریف گذاشته، تردد در مقر نمایندگی، محل اقامت مسفر و ساختمان سازمان ملل، یعنی محدوده کوچکی در بین خیابان‌های اول و دوم منهتن. این شرط‌گذاری طبیعی است؟ محل برنامه‌های آقای وزیر نمی‌شود؟

مطابق سده ۱۲ موافقت‌نامه مقر که بین دولت آمریکا به عنوان دولت

میزبان و سازمان ملل امضا شده، آمریکا قطع نظر از نوع «روابط با دولت‌های

رایزنی اروپای نگران بر سر برجام

اسپانیا، هم گفت که اروپا هرآنچه می‌تواند در مورد توافق هسته‌ای انجام می‌دهد و ایران باید دوباره به توافق پایبند شود. وی که به‌عنوان جانشین احتمالی «فدریکا موگرینی» مطرح است، تأکید کرد اروپا باید برای جلوگیری از «محاصره اقتصادی» که به واسطه تحریم‌های فراسرزمینی آمریکا علیه ایران ایجاد شده، اقدام کند و این «کار بسیار سختی است». او خاطرنشان کرد: اتحادیه اروپایی هرآنچه در توان دارد برای حفظ توافق با ایران انجام می‌دهد، در این میان ایران نیز باید خود را با توافق هماهنگ کند. وزیر امور خارجه اسپانیا، برجام را توافق حیاتی توصیف و برای پیوستن این کشور به سازوکار ویزه مالی اروپا و ایران (اینستکس) اعلام آمادگی کرد. «پکا هاویستو»، وزیر امور خارجه فنلاند، نیز در همین راستا تأکید کرد: «قطعا مهم است که ایران به تمام قوانین برجام پایبند بماند و قطعا ما از اخباری که در مورد غنی‌سازی و میزان آن منتشر شده و موارد دیگر، نگران هستیم». وی افزود: «فنلاند از سازوکار مالی اتحادیه اروپا برای تجارت با ایران حمایت می‌کند». فنلاند که ریاست دوره‌ای شورای اروپا را برعهده دارد، هفته گذشته با صدور بیانیه‌ای اعلام کرد که به اینستکس می‌پیوندد. الکساندر شلبرگ، وزیر امور اروپای

ظریف در نیویورک در پاسخ به سوآلی مبنی بر اینکه در چهارمین سالگرد برجام، آیا اگر به عقب برگردیم، شما باز هم برجام را امضا خواهید کرد؟ گفت: حتما این کار را خواهیم کرد؛ به دلیل اینکه اهداف اصلی برجام که خارج‌کردن ایران از اجماع امنیتی بود، محقق شد و طرح رژیم صهیونیستی برای ۴۰ سال گذشته که ایران را در اجماع امنیتی قرار دهد به هم ریخت و به همین دلیل است که اسرائیل مهم‌ترین مخالف برجام بوده است. و تدریوهای آمریکا نیز همین سیاست را دنبال کردند. عهدشکنی آمریکا منحصر به برجام نیست و تقریبا هر توافق بین‌المللی که وجود داشته است؛ حتی توافقاتی را که به تأیید کنگره رسیده مثل نفا، یونسکو و... و چندجانبه هم هستند، برهم زده و اینکه برجام را نقض کرده است، نشانگر غیرقانونی بودن رژیم آمریکاست نه ناکارآمدبودن برجام.او در پاسخ به این سؤال که آیا در برنامه دیدارهای دوجانبه با اعضای کنگره هم دیدار خواهید کرد؟ گفت:

فعلا دیدارهای دوجانبه در چارچوب برنامه ملل متحد طراحی شده است. به گفته ظریف، گفت‌وگوهایی با دبیر کل سازمان ملل و دیگران بر اساس مبنای ملل متحد و مقررات بین‌المللی خواهد داشت. او همچنین گفته که «اروپایی‌ها ادعا می‌کنند تمایل دارند برجام را نگه دارند، ولی هنوز شاهد نبوده‌ایم که برای حفظ برجام حاضر به سرمایه‌گذاری باشند».

از آمریکای شمالی تا جنوبی

محمدجواد ظریف به منظور شرکت در نشست سالانه مقامات عالی‌رتبه شورای اقتصادی – اجتماعی ملل متحد عصر یکشنبه وارد نیویورک شد. به نوشته خبرگزاری فارس، وی قرار است پس از نیویورک برای شرکت در نشست وزیران خارجه جنبش عدم تعهد به ونزوئلا سفر کند. ملاقات‌های دوجانبه با مقامات دولت ونزوئلا نیز در دستور کار وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران قرار دارد. ظریف همچنین پس از ونزوئلا به منظور دیدارهای دوجانبه به نیکاراگوا و بولیوی در آمریکای جنوبی سفر می‌کند.

کوتاه دیپلماسی

جرمی هانت با تأکید بر حفظ برجام
توقیف «گریس ۱» ارتباطی به تعلق نفت آن به ایران نداشت

● ایسنا؛ وزیر امور خارجه انگیس ضمن اشاره به اهمیت حفظ برجام، مواضعش را درباره توقیف کشتی ایرانی در جبل‌الطارق تکرار کرد. به گزارش روزنامه گاردین، جرمی هانت، وزیر امور خارجه انگلیس، پیش از برگزاری نشست اتحادیه اروپا با اشاره به توقیف کشتی حامل سوخت گریس ۱ در جبل‌الطارق گفت: همان‌طور که این آخر هفته به ایرانی‌ها گفتم، توقیف گریس ۱ یک اقدام از سوی جبل‌الطارق در زمینه تحریم‌های اتحادیه اروپا برای سوریه بود. باید اقدامی می‌شد و این هیچ ارتباطی به تعلق نفت [این کشتی حامل سوخت] به ایران نداشت. با توجه به اظهارات وزیر امور خارجه انگلیس، او روز شنبه نیز با محمدجواد ظریف، وزیر امور خارجه کشورمان، گفت‌وگویی تلفنی با محوریت کشتی گریس ۱ داشت.

دیدار امیرعبداللهیان با بشار اسد

● ایسنا؛ حسین امیرعبداللهیان، دستیار ویژه رئیس مجلس شورای اسلامی ایران در امور بین‌الملل، با بشار اسد، رئیس‌جمهور سوریه، دیدار و گفت‌وگو کرد. به گزارش شبکه النور، امیرعبداللهیان در این دیدار بشار اسد را از آخرین تحولات مسئله هسته‌ای ایران و سیاست جمهوری اسلامی ایران در «دفاع از ملت خود در برابر سیاست‌های خصمانه آمریکا» مطلع کرد. از سوی دیگر، بشار اسد بر حمایت سوریه از ملت ایران در برابر اقدامات غیرقانونی آمریکا تأکید کرد. در این دیدار دو طرف درباره روابط دوجانبه ایران و سوریه و همچنین آخرین تحولات جنگ سوریه با تروریست‌ها و اوضاع منطقه بحث و تبادل نظر کردند.

لاوروف چهارشنبه با دستور کار برجام به آلمان می‌رود

● ایرنا؛ وزیر امور خارجه روسیه برای دیدار کاری دوازده چهارشنبه هفته جاری به آلمان سفر می‌کند و موضوع برجام از محورهای اصلی مذاکرات او با مقامات آلمان است. سرگنی لاوروف پنجشنبه قرار است با هایکو ماس، وزیر خارجه آلمان، دیدار و مذاکره کند و انتظار می‌رود آنها درباره وضع و دورنمای روابط و گفت‌وگوهای سیاسی روسیه و آلمان و همکاری‌های دو کشور در عرصه‌های اقتصادی، بازرگانی، علمی، آموزشی و فرهنگی تبادل نظر کنند. در این دیدار، همچنین روابط انسانی و تماس‌های پارلمانی و مذهبی دو کشور بررسی خواهد شد. گفته شده است توجه کلیدی در مذاکرات وزیران خارجه دو کشور به مسائل مهم بین‌المللی با محوریت مسئله اوکراین، حل و فصل مناقشه در سوریه و لیبی و سایر اوضاع بیرومن ایران و برجام و مسائل کنترل تسلیحات و عدم انتشار سلاح‌های کشتار جمعی اختصاص خواهد یافت. لاوروف در چارچوب برنامه مسفر خود همراه وزیر خارجه آلمان در هجدهمین همایش روسیه و آلمان معروف به «دیالوگ پترزبورگی» شرکت و در آن سخنرانی خواهد کرد.

کمالوندی در مجلس:

پیوستن به کنوانسیون ایمنی مدیریت پسماند پرتوزا نگرانی ندارد

● ایسنا؛ سخنگوی سازمان انرژی اتمی با تأکید بر اینکه نباید به کنوانسیون ایمنی مدیریت سوخت مصرف‌شده و ایمنی مدیریت پسماند پرتوزا نگاه سیاسی داشت، گفت: هیچ نگرانی‌ای از پیوستن به این کنوانسیون وجود ندارد، پیام ما با تصویب این کنوانسیون آن است که جمهوری اسلامی ایران به‌طور جدی پیوستن به این کنوانسیون مشترک دارد. بهروز کمالوندی در جلسه علنی در جریان بررسی لایحه الحاق ایران به کنوانسیون مشترک ایمنی مدیریت سوخت مصرف‌شده و مدیریت ایمنی پسماند پرتوزا گفت: این کنوانسیون نگرانی ندارد، دو سال به‌صورت مستمر و حداقل در ۱۶۰۰ ساعت کار کارشناسی با مشارکت بخش‌های مختلف اعم از ریاست‌جمهوری، وزارت خارجه و مرکز پژوهش‌ها مورد بررسی قرار گرفت و در جلسه کمیسیون امنیت ملی به سوآلات پاسخ داده شد و دیگر ابهامی باقی نماند. سخنگوی سازمان انرژی اتمی گفت: پیوستن به این کنوانسیون نگرانی ندارد و پیامی قوی است که جهانی به آن‌هایی که می‌گویند ایران قواعد بین‌المللی را درباره فعالیت هسته‌ای قبول ندارد. کمالوندی خطاب به مجلس گفت: مجلس از این فرصت تاریخی، به‌ویژه در مقطع فعلی، استفاده کند، رآا بالا به این کنوانسیون پیامی قوی در سطح بین‌المللی خواهد داشت.

